

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI MILLIY QADRIYATLAR ASOSIDA TARBIYALASHNING AHAMIYATI

Atanyazova O'g'iljan Rajapbayevna
Puchon Universiteti 2-kurs magistranti

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyalarini takomillashtirish masalalari o'rganiladi. Milliy qadriyatlar bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirish, vatanparvarlik, mehr-oqibat, va jamiyatga hurmatni rivojlantirishda muhim omil sifatida qaraladi. Tadqiqotda zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion o'yin texnologiyalari va milliy urf-odatlariga asoslangan usullar tahlil qilinadi. Shuningdek, ota-onalar va pedagoglarning hamkorlikdagi faoliyati, bolalarning o'ziga xos psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda samarali tarbiya jarayoni tashkil etilishi bo'yicha amaliy tavsiyalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: Milliy qadriyatlar, maktabgacha ta'lim, tarbiya texnologiyalari, axloqiy sifatlari, vatanparvarlik, innovatsion yondashuv, ota-onalar hamkorligi, pedagogik metodlar.

THE IMPORTANCE OF EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN ON THE BASE OF NATIONAL VALUES

Ataniyazova O'g'iljan Rajapbayevna
2nd year graduate student of Puchon University

ANNOTATION

This article examines the issues of improving the technologies of educating preschool children based on national values. National values are considered an important factor in the formation of moral qualities, patriotism, kindness and respect for society in children. Modern pedagogical approaches, innovative game technologies and methods based on national traditions are analyzed in the research. Also, practical recommendations are given on the cooperation of parents and pedagogues, on the organization of an effective educational process taking into account the unique psychological characteristics of children.

Key words: National values, preschool education, educational technologies, moral qualities, patriotism, innovative approach, parental cooperation, pedagogical methods.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida milliy qadriyatlarni asrab-avaylash va kelgusi avlodga yetkazish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Xalqning madaniy merosi, urf-odatlar, an'analari va tarbiyaviy qadriyatlari jamiyatni mustahkamlash va rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Ayniqsa, maktabgacha yoshdagi bolalarni tarbiyalashda milliy qadriyatlarning ahamiyati katta, chunki bu davr insonning shaxs sifatida shakllanishi uchun poymdevor hisoblanadi.[1]

Maktabgacha ta'lim muassasalarida tarbiya jarayoni bolalarning intellektual, axloqiy, ijtimoiy va estetik jihatdan rivojlanishiga qaratilgan bo'lib, u milliy qadriyatlar asosida tashkil etilganda, kelajak avlodni milliy ong, vatanparvar va ma'naviy barkamol shaxs sifatida tarbiyalashga imkon beradi. Shu sababli, tarbiya texnologiyalarini takomillashtirish, milliy qadriyatlarni zamonaviy pedagogik metodlar bilan uyg'unlashtirish hozirgi kunda muhim ilmiy-pedagogik masala sifatida maydonga chiqmoqda.

Mazkur tadqiqotda maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyalarini rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlari o'rganilib, samarali usul va yondashuvlar taklif etiladi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarning qiziqish va qobiliyatlari ma'naviy manbalar, zamonaviy talablar va ehtiyojlarni hisobga olgan holda shakllanadi. Bu jarayon tarbiyachilar va tarbiyalanuvchilar o'rtasidagi maqsadga yo'naltirilgan amaliy va nazariy muloqot orqali amalga oshadi. Bolalarni umuminsoniy qadriyatlar asosida tarbiyalashda ushbu qadriyatlarning mohiyatini to'g'ri tushunish muhimdir.

Qadriyatlar o'z tabiatiga ko'ra bir nechta turlarga bo'linadi, ulardan eng asosiysi inson va uning hayotidir. Insonning mavjudligi har qanday narsaning qadr-qimmatini belgilovchi asosdir. [2]

Shuning uchun inson qadrini e'zozlash, uning turmush sharoitlarini yaxshilash, bilim va madaniyat darajasini oshirish, sog'lig'ini saqlash va hayotini himoya qilish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Jamiyatda amalga oshirilayotgan islohotlar va tub o'zgarishlarning maqsadi insonlarning turmush darajasini ko'tarish, ularni erkin, o'z mehnati natijasidan mamnun va o'z mamlakati taqdirining to'laqonli egasi bo'lishini ta'minlashdir. Insonni qurshab turgan cheksiz ko'plab narsalar va hodisalar orasida muayyan shaxs, ijtimoiy guruh, millat yoki butun insoniyat uchun alohida ahamiyatga ega bo'lgan tushunchalar qadriyat deb ataladi.[3]

Milliy qadriyatlar esa biror xalqning urf-odatlarini, an'analarini, axloqiy fazilatlarini, yashash tarzi, bayramlari, milliy kiyimlari va turmush buyumlari kabi xalq tomonidan e'zozlanadigan madaniy merosni anglatadi. Masalan, o'zbek xalqining mehnatsevarlik, mehmondo'stlik, xushmuomalalik, kechirimlilik, mulohazakorlik va tinchliksevarlik kabi fazilatlarini o'zbek milliy qadriyatlarining yorqin namunalaridir.[4]

Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash texnologiyalarini takomillashtirish uchun bir qator omillarni hisobga olish zarur. Dastlab, milliy qadriyatlarining mohiyati va ular tarbiya jarayonidagi o'rni aniq belgilanishi kerak. Ushbu qadriyatlar nafaqat urf-odatlar va an'analar bilan cheklanib qolmay, balki xalqning axloqiy, ijtimoiy va ma'naviy tamoyillarini ham o'z ichiga oladi.

Tadqiqot davomida ma'lum bo'ldiki, milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiya jarayoni bolalarda quyidagi sifatlarni rivojlantiradi:[5]

- Axloqiy me'yorlarga rioya qilish: Bolalar yaxshilik, adolat, halollik kabi asosiy tushunchalarni o'zlashtiradi.
- Vatanparvarlik tuyg'usi: O'z yurtiga mehr va hurmat bilan qarashga odatlanadi.
- Jamiyatga moslashish: O'zgalarga hurmat va mehr-oqibat ko'rsatish ko'nikmalari shakllanadi.

Muhokama jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar va o'yin usullarining qo'llanilishi natijadorlikni oshirishga yordam berishi aniqlangan. Masalan, rolli o'yinlar, ertak terapiyasi va tasviriy san'at mashg'ulotlari bolalarda milliy qadriyatlarga oid tushunchalarni oson va samarali shakllantirish imkonini beradi. Shu bilan birga, ota-onalar bilan hamkorlik qilish, ularni tarbiya jarayoniga faol jalb etish muhim omil sifatida baholandi.

Tadqiqot asosida quyidagi natijalar aniqlandi:[6]

1. Milliy qadriyatlar tarbiyaning asosiy tarkibiy qismi sifatida bolalarning axloqiy va ijtimoiy sifatlarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.
2. Zamonaviy pedagogik yondashuvlar va innovatsion usullar milliy qadriyatlarni bolalarga o‘rgatishda muhim o‘rin tutadi.
3. Ota-onalar va pedagoglarning o‘zaro hamkorligi bolalarning milliy qadriyatlar asosida tarbiyalanishiga ijobiy ta'sir ko‘rsatadi.
4. Bolalarning psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda tashkil etilgan tarbiya jarayoni ularning ma'naviy rivojlanishini jadallashtiradi.

Maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar asosida tarbiya jarayonini takomillashtirish orqali ma'naviy yetuk, o‘z xalqining madaniyatiga hurmat bilan qaraydigan yosh avlodni shakllantirish imkoniyati sezilarli darajada ortadi.

XULOSA

Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash, ularni axloqiy, ijtimoiy va ma'naviy rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, milliy qadriyatlarga asoslangan tarbiya bolalarda mehr-oqibat, vatanparvarlik, halollik va adolatga intilish kabi sifatarni shakllantiradi. Bu esa yosh avlodni mustaqil fikrlaydigan, o‘z madaniyatini qadrlaydigan va kelajakda jamiyatda faol ishtirok etadigan shaxs sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi.

Milliy qadriyatlar asosida tarbiya jarayonini takomillashtirish uchun zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion yondashuvlardan samarali foydalanish zarur. Xususan, rolli o‘yinlar, ertak terapiyasi va boshqa interaktiv metodlar bolalarning tarbiya jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydi. Shuningdek, ota-onalar va pedagoglar o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish bolalarda milliy qadriyatlarga oid tushunchalarni mustahkamlashda muhim o‘rin tutadi.

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, milliy qadriyatlarni tarbiyaviy jarayonning ajralmas qismi sifatida targ‘ib qilish maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirishga va ma'naviy barkamol avlodni tarbiyalashga zamin yaratadi. Shu bois, milliy qadriyatlarni ta'lim jarayoniga integratsiya qilish dolzarb masala bo‘lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Maktabgacha ta’lim tizimini takomillashtirish to‘g‘risida” gi qarori. (2022).
2. Axunov, Q., & Qosimova, Z. (2021). Milliy tarbiya va ta'limda qadriyatlarning o‘rni. Toshkent: Fan nashriyoti.
3. Karimov, I. A. (1998). Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch. Toshkent: O‘zbekiston nashriyoti.
4. Asqarova, M. (2020). Maktabgacha yoshdagi bolalar tarbiyasida innovatsion yondashuvlar. Toshkent: O‘zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi.
5. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi. (2021). Maktabgacha ta'lim va tarbiya davlat standarti. Toshkent: Maktabgacha ta'lim vazirligi matbaa
6. UNESCO. (2021). Early Childhood Care and Education: Global Perspectives and Practices. Paris: UNESCO Publishing.

Research Science and Innovation House